

Prenumerata miejscowa:
bez dostarczenia:
Na rok . . . 9 rub.
„ 6 miesięcy . . . 4 50 k.
„ 3 miesiące . . . 2 25 k.
„ 1 miesiąc . . . 75 k.
Za dostarczenie dopłaca się
5 kóp. miesięcznie.

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata zamiejscowa
z dostawką pocztą:
Na rok . . . 12 rub.
„ 6 miesięcy . . . 6 „
„ 3 miesiące . . . 3 „
„ 1 miesiąc . . . 1 „

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa w Nowym Prospekcie w domu Olchynowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Solowiewa.

ROK JEDENASTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miera, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d. — Oddzielne numery sprzedają się po 5 kopiejek.

WYCHODZI CODZIENNIE, PROČ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Kalendarz prawosławny.

We czwartek, 7 (19) listopada, — św. Jerona męcz.
W piątek, 8 (20) listopada, — Sob. ar. Michaiła.
W sobotę, 9 (21) listopada, — św. Onisifora, Por. męcz.

Słońce wschodzi o godz. 7 min. 27, zachodzi o godz. 4 min. 3.

Spostrzeżenia meteorologiczne

dostarczane przez obserwatorium warszawskie.
Dnia 5 (17) listopada 1874 roku.

Ciśnienie powietrza sprowadzone do 0°	Temper. powietrza podług Celsjusza	Wilgotność	Kierunek wiatru
756.2	-0.7	98	poł.-wschodni.
755.1	+1.7	91	poł.-wschodni.
756.1	+0.8	96	spokojnie

Kalendarz rzymsko-katolicki.

We czwartek, 7 (19) listopada, — św. Elżbiety kr.
W piątek, 8 (20) listopada, — św. Feliksa Wal.
W sobotę, 9 (21) listopada, — Ofiar. N. M. P.

Wysokość wody na Wiśle w dniu 5.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Okólnik Ministra Finansów do Izby Skarbowych i Rządów Obwodowych.

(28 października 1874 roku, № 1,228).
Przy stosowaniu Najwyższej zatwierdzonej, 9 czerwca 1873 r., uchwały Rady Państwa o opłacie od plac przy jej powiększeniu i przy wstąpieniu do służby rządowej, podjęte zostały kwestie:

1. Czy należy do osób, delegowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości do pełnienia obowiązków sędziego śledczego z pobieraniem placu za takowe, stosować punkt 8 art. 1 prawa z 9 czerwca 1873 r., o niedokonywaniu ustanowionego przez to prawo stracania z placu osób czasowo pełniących obowiązki.

2. Jak należy stosować prawo z 9 czerwca 1873 r. do pieniędzy na mieszkanie wypłacanych z dochodów ziemskich sędziom śledczym, w zamian wyznaczania mieszkań w naturze, w wypadkach: a) mianowania tych sędziów na wyższą posadę, z wypłaconym wyznaczonych w etacie pieniędzy na mieszkanie i b) przy mianowaniu na posadę sędziów śledczych takich osób, które na poprzedniej posadzie pobierały pieniądze na mieszkanie w rozmiarze oznaczonym w etacie.

Po zestawieniu pomienionych kwestyj z prawem z 9 czerwca 1873 r. o opłacie przy powiększeniu placu osobom będącym w służbie rządowej i przy wejściu do służby, kwestje te, za porozumieniem się Ministerstwa Finansów z Ministerstwem Sprawiedliwości i Kontrolą Państwa, rozstrzygnięte zostały w następujący sposób:

1. Według ducha punktu 8 art. 1 prawa z 9 czerwca 1873 r., od ustanowionego, przez to prawo stracania z placu uwalniają się tylko te pełniące jakiegokolwiek bądź obowiązków osoby, które podczas tego pełnienia nie korzystają z praw zajmowanej przez nich posady; osoby zaś delegowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości do pełnienia obowiązków sędziego śledczego, korzystają z wszelkich praw i prerogatyw, nadanych przez prawo sędziom śledczym i samo mianowanie tych osób do pełnienia obowiązków sędziego śledczego należy uważać nie za czasową delegację, a za stałe mianowanie, na mocy szczególnego w tym przedmiocie Najwyższego upoważnienia. Dla tego osoby delegowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości do pełnienia obowiązków sędziego śledczego, jako korzystające z wszelkich praw i prerogatyw do pomienionej posady przywiązanych, podlegają ustanowionemu przez prawo z 9 czerwca 1873 r. stracaniu z placu.

2. Przy układaniu projektu do prawa o stracaniu przy podwyższeniu placu urzędnikom będącym w służbie rządowej, opracowywującym pomieniony projekt Komisja doszła do wniosku o konieczności podciągnięcia pod projektowane stracanie z pieniędzy na mieszkanie nie pobieranych z Kasy Państwa według etatów i osobnych wyznaczeń, nie podlegających pod tę opłatę mieszkań, z których korzystają urzędnicy w naturze. Tymczasem pobierane przez sędziów śledczych od ziemstwa pieniądze na mieszkanie wypłacają się w zamian ustanowionego przez prawo udziału mieszkań w naturze. Z tego powodu i w obec tego, że według ogólnego ducha prawa z 9 czerwca 1873 r., ustanowionemu przez stracanie, powinny podlegać tylko takie stałe w służbie wypłaty, które mają charakter określonej placu etatowej, pobierane przez sędziów śledczych zamiast mieszkań w naturze pieniądze na mieszkanie od ziemstwa, jako wypłacane nie w określonym rozmiarze, lecz stosownie do miejscowości to w większej, to w mniejszej ilości, nie podlegają ustanowionemu przez prawo z 9 czerwca 1873 r. stracaniu. Stosownie do tego, przy mianowaniu sędziego śledczego na wyższą posadę, z którą połączone jest pobieranie placu na mieszkanie w określonym rozmiarze etatowym, ustanowione przez prawo z 9 czerwca 1873 r. stracanie powinno być dokonane według następującego obrachunku: suma wszelkich pozycji placu z posady sędziego śledczego, z wyjątkiem tylko wypłacanych przez ziemstwo pieniędzy na mieszkanie, powinna być porównywana z sumą wszystkich pozycji placu z nowej posady, w tej liczbie i pozycji przywiązanych w etacie pieniędzy na mieszkanie z nowej posady i trzymiesięczna przewyżka całej placu z nowej posady nad płacę z dawnej posady powinna być stracona do skarbu; przy mianowaniu zaś na posadę sędziego śledczego osobę, która na poprzedniej posadzie pobierała pieniądze na mieszkanie w rozmiarze określonym w etacie, stracanie od podwyższonej placu powinno być dokonane w rozmiarze również trzymiesięcznej przewyżki sumy wszystkich pozycji placu z posady sędziego śledczego z wyłączeniem pieniędzy na mieszkanie od ziemstwa nad sumę pozycji placu z poprzedniej posady. W tej liczbie i pozycji przywiązanych do tej posady etatowych pieniędzy na mieszkanie, przy czym od dnia pobierania placu z posady sędziego śledczego, w tej liczbie i pieniądzu na mieszkanie od ziemstwa, powinna być zaprzestawiana wypłata pieniędzy na mieszkanie z poprzedniej posady.

O powyższem zawiadamiam Izby Skarbowe i Rządy Obwodowe do stosowania się.

DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

W bycie ekonomicznym ludności gubernji Petrowskiej handel, chociaż ma znaczenie szczególne dla żydów, nie wpływa jednak, ze względu na swe rozmiary, na ogólną pomyślność mieszkańców. Handlowe operacje hurtowne trafia się mało i w ogóle handel ma charakter drobnej, detalicznej sprzedaży. Przedmioty handlu wewnętrznego stanowią płody gospodarstwa wiejskiego, rękodzieł i miejscowych rzemieślników. Przedmioty wywozu z gubernji stanowią: zboże, bydło, wyroby fabryczne i drzewo. Handel drzewny i leśny znajduje się całkowicie w rękach żydów, prowadzi się przeważnie z Prusami. Jarmarków w gubernji liczy się 281. Obroty handlu jarmarcznego w 1873 r. wynosiły, pod względem przywozu 2,601,706 rub., w porównaniu z 1872 r. więcej o 179,117 rub., pod względem sprzedaży 2,076,894 rub., w porównaniu z 1872 r. więcej o 31,650 rub.; takie powiększenie przywozu i sprzedaży wskazuje pewne ożywienie handlu jarmarcznego.

Świadczeń i biletów na prawo handlu i profesji w 1873 roku wzięto rocznych 11,881 sztuk, półrocznych 1,818 sztuk, razem za 92,415 rub. 50 kóp. W liczbie wziętych świadectw było 1-ej gildji—18, a 2-ej gildji—546.

Ceny targowe zboża i innych artykułów żywności w mieście Petrowskie od 26 października (7 listopada) do 2 (14) listopada 1874 r. Za czwartek: pszenicy 10 rub. 40 kóp., żyta 7 rub. 80 kóp., jęczmienia 7 rub. 60 kóp., owsa 5 rub. 40 kóp., gryki 6 rub. 90 kóp., grochu 12 rub. 40 kóp., kartofli 2 rub. 20 kóp., kaszy jęczmiennej 8 rub. 58 kóp., gryczanej grubiej 16 rub. 64 kóp., maki pszennej 1-go gatunku 12 rub. 40 kóp., II-go gatunku 9 rub. 32 kóp., żytniej I-go gatunku 8 rub. 24 kóp., II-go gatunku 6 rub. 18 kóp.; za funt: chleba żytniego 3 kóp., razowego 2 kóp., mięsa wołowego 8 kóp., cielęciny 8 kóp., wieprzowiny 9 kóp., baraniny 7 kóp.; za pud.: siana 50 kóp., słomy 30 kóp. (Dziennik Gub. Petrowski).

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

Tydzień giełdowy. Stosownie do naszego ostatniego sprawozdania, usiłowania do przeprowadzenia tendencji zwykłej na giełdzie berlińskiej, prowadzone dalej w tygodniu minionym, nie osiągnęły skutku. Siły przewodnie konsorej zwykłych po większej części cofnęły się, a z pozostałych, probujących dalszego podbijania, wyrzuciła się walka między hosi i bessą, w której zwycięstwo nie zostało rozstrzygnięte.

Giełda wiedeńska i w minionym tygodniu pozostała wierną swej zmienności i niepewności. Rozpoczynając bowiem tydzień w korzystnych warunkach, nie długo niemi cieszyła się i zaraz w następnych dniach przeszła do nastroju wprost przeciwnego. Do wywołania dobrego usposobienia przyczynili się korzystne kursy giełdy frankfurckiej, dobre wiadomości z targów zbożowych, a w końcu mylna w rezultacie wiadomość o przejściu Don Karlosa na terytorium francuskie i internowaniu go tamże. We środek wszakże stan się zmienił, a ogólna tendencja przeszła do przeważnie złego nastroju; powody wywołujące to były: odwołanie o przejściu Don Karlosa, mowa Disraeliego na bankiecie u Lorda majora, a w końcu niekorzystne wiadomości z wieczornej giełdy frankfurckiej. Co zaś najwięcej na uwagę zasługuje, to obniżenie się krajowej waluty pomimo rozpowszechnionej tendencji wiadomości o zamiarze rządu względem uregulowania waluty.

Giełda londyńska przedstawia w tygodniu minionym dość ciekawą faktę, pomimo, że w każdej dziedzinie interes obracał się w ciasnych tylko granicach. Przy wielkiej obfitości gotówki i małym tylko jej żądaniu, panowała ogólna niepewność co do przyszłości targu pieniężnego. Niepewność ta wstrzymywała kapitalistów od zakupów, nawet spekulanci biernie się trzymali, tak, że o obrotach wiele powiedzieć nie można. Swojskie wartości państwowe wszakże objawiały silną tendencję, a konsola wykazywała zwykłe 3/8 %.

Giełda warszawska w ubiegłym tygodniu tak wrażliwa była na mało znaczne zmiany w notowaniach zagranicznych, że oznaczeniu kursów wekslowych prawie codziennie zmieniała swój nastrój. Zgład usposobienie ogólne stało się naprężeniem, i przy

skapo objawiającej się podaż, szczególnie weksli niemieckich, tendencja zwykła się utrzymała, iaczkolwiek takowa tylko w drobnych fluktuacjach przy ostatecznym normowaniu kursów się odbiła. Weksle na Berlin trzy miesięczne podniosły się 1/8 % z 106.20—105.90 na 106.95—106.5, krótkie o 1/4 % z 106.05—105.75 na 106.12 1/2—105.82 1/2. Londyn z długim terminem stanął o 1/2 kóp. wyżej na 7.18 1/2—7.16 1/2, krótki o 1 kóp. na 7.19 1/2—7.17 1/2. Paryż poszedł z 86.55—86.25 na 86.70 i 86.77 1/2 w żądaniu. Wiedeń po znaczniejszem obniżeniu wśród tygodnia wrócił na koniec w 2-miesięcznych wekslach na 96.97 1/2 (107 3/4) w żądaniu, w krótkich wekslach na 97.87 1/2—97.42 1/2 (108 3/4—108 1/4).

Obroty wekslowe tylko w dniu piątkowym silniejsze, w ogóle przedstawiają cyfrę dochodzącą zaledwie do okresu mniej jak średnich. Oprócz weksli niemieckich, zawsze głównie nabywanych, i Wiedeń w większych sumach traktowanego, Londyn i Paryż tylko koniecznie wykazują zapotrzebowania. Petersburg 3-miesięczny kupowany był z dyskontem po 6 1/2 %, krótkie przekazy płacono chętnie alpari.

Targ naszych papierów publicznych w pierwszych dniach zeszłego tygodnia w normalnych granicach się poruszający, przy końcu przedstawia większe ożywienie, ograniczając jednakże działalność swoją na operacjach w głównych naszych papierach hipotecznych. Zmiany kursowe są następujące: Listy likwidacyjne postąpiły z 78.70—78.40 na 78.85—78.55, Listy zastawne Tow. Kred. Ziem. 5 % z r. 1869 z pierwotnego kursu 91.15—90.85 zeszły na 91.10—90.80, także listy zastawne 4 % w obu seriach nie były traktowane, mimo obniżonego ich kursu 1 serii z 93.70—93.40 na 93.20—92.90, 2-ej serii z 98.90—93.60 na 93.40—93.10. Listy zastawne m. Warszawy w 1-ej serii stanęły wyżej z 86.70—86.40 na 86.75—86.45, w 2-giej niżej z 85.85—85.55 na 85.80—85.50. Listy zastawne m. Łodzi pozostają bez transakcji, zaoferowane po 78 1/2.

Z akcji kolei żelaznych, uwzględniono tylko warszawsko-wiedeńskie kupowane po kursie między 95 1/2—94 3/4, kursa innych kolei bez zmiany.

Akcje tutejszych banków prywatnych w zaniedbanu, jedynie banku dyskontowego w malej partji nabywano między 225 i 222. Banku handlowego 3-ch emisji zaoferowane po 260, IV em. po 102, Łódzkiego po 90, przy braku popytu, akcje tow. łazienek i łaźni spadły na 380 rs., z powodu udziału w dywidendzie większej ilości akcji. Ruch w akcjach tutejszych przemysłowych nie rozwinął się dotąd, tak jak się spodziewać należało; z tych głównie poszukiwane akcje Józefów, podniosły się na 305 w żądaniu; plac 295. Akcje tow. war. fabryk cukru mają kupujących po 620.

Z innych wartości, traktowano tylko listy zastawne ruskie 50/0, które w końcu pozostały w zaoferowaniu po 102 3/4. Pomyślne premjowe w obu emisjach, w ślad za podniesieniem się ich kursu w Petersburgu, i u nas postąpiły 1-a na 180 1/2, 2-a na 175 3/4. (Gaz. Handl.).

Z INNYCH GUBERNJI.

Ioh Cesarskie Wysokości Wielcy Książęta Sergiusz i Paweł Aleksandrowicze, w powrocie z Livadii do Petersburga, zwiedzili w Moskwie, 11 (23) kwietnia, archiwum główne Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Przy zwiedzaniu archiwum, Ioh Cesarskie Wysokości oprowadzani byli przez generał-gubernatora moskiewskiego, dyrektora archiwum, ochmistrę Dworu barona Büllera, ober-policmajstra, fligiel-adjutanta Arseniewa i profesorów Wegnera i Mietezynę.

W wielkiej sali archiwum porozkładane były zawczasu, zarówno wzory form prawa międzynarodowego, jak i drogie cenne zabytki historii ojczystej, mianowicie te krakaty, które mają dotąd moc obowiązującą i na zasadzie których dokonane zostały w XVIII wieku te nabytki terytorjalne Rosji, którym zawdzięcza ona bezpieczeństwo swoich granic, tudzież akta zręczenia się ostatnich Królów Polskiego i Książęta Cesarzlandzkiego; nadto, najdawniejsze traktaty zawarte z Cesarzami Niemieckimi i Elektorami Brandeburskimi, dyplomy na pergaminie, z podpisami rozmaitych zagranicznych osób panujących, traktat Kuzuk-Kajnardzyski, list własnoręczny Piotra Wielkiego zawierający opis zdobycia Dorpatu, i t. d. Niektóre z tych aktów Wielcy Książęta nie tylko oglądali z uwagą, lecz nawet czytali, przy czem zainteresowali się także znajdującymi się w bibliotece archiwum rękopismami sanskryckimi.

Prezes komisji muzeum pedagogicznego, zwiedzający w roku zeszłym najgodniejsze uwagi warsztaty, w których przypasabiane są w Europie zachodniej pomoce szkolne, przekonał się, jak donosi Ruski Invalid, że nabywając w Rosji narzędzia fizyczne, kupujemy po największej części narzędzia zrobione zagranicą, przy czem przepłacamy naszym kupcom ich pośrednictwo, przez co nie dodajemy im bynajmniej bodźca do rozwoju własnych ich warsztatów, dla przyczynienia się do tego, ażeby narzędzie takie staniały. Tak naprzykład, narędzia kosztujące zagranicą sześć talarów tylko, sprzedaje się u nas za 20 rs., takie zaś, które można mieć zagranicą za 30 talarów, kosztuje u nas 150 rs. i t. p.

Po naradach w tym przedmiocie, komisja opracowała następujący plan postępowania dla ułatwienia zakładom naukowym nabywania narzędzi fizycznych i spowodowania nareszcie taniej ich produkcji w Rosji:

1. Zebrać i przejrzeć, w gronie specjalistów, jak największą ile możności liczbę cenników warsztatów zagranicznych, dla obeznania się z specjalnością każdego z nich.

2. Zwrócić uwagę na te wyroby, które są dla nas korzystniejsze i wezwać wybrane w ten sposób warsztaty, ażeby uorganizowały przy muzeum wystawę nieustającą wzorów pomocy szkolnych.

3. Z wzorów tych, jak również z pomocy szkolnych nabytych przez muzeum, dla uzupełnienia jego zbiorów, skorzystać dla porównania względnych zalet pomocy szkolnych przysposabianych przez rozmaite firmy, i przyjąć w ten sposób w pomoc tym z pomiędzy majstrów ruskich, którzyby chcieli reprodukowować te wzory w Rosji. Dla ułatwienia majstrom [można im doradzić, ażeby na początek poprzestali jedynie na składaniu narzędzi przysyłanych z zagranicy w stanie rozebranym (w osobnych częściach), i nie wpraw jak po osiągnięciu rozwoju ich w operacjach handlowych, nakłaniać ich do wyrabiania narzędzi z własnych materiałów i własnym kosztem.

4. Dawać wyrobom majstrów ruskich wszelką możliwą ze strony muzeum zachętę, usiłując dościsłym czasem do obniżenia cen narzędzi choć o 30%. Komisja spodziewa się, że dojdzie w tym względzie do pomyślnego rezultatu i na dowód zasadności takiej nadziei, polewuje się na to, że skorzystawszy z wystawy z 1870 roku, muzeum zdołało spowodować obniżenie cen wielu pomocy szkolnych, robionych z drzewa, o 90%, co nie wpłynęło bynajmniej na zmniejszenie zalet tych pomocy; zdaniem znawców, terazniejsze nasze pomoce szkolne z drzewa są lepsze i tańsze od zagranicznych.

Muzeum zaczęło już urządzać wystawę nieustającą pomocy szkolnych. W wystawie tej wzięli udział niektórzy fabrykanci petersburscy i moskiewscy, wyrabiający pomoce naukowe przeważnie z drzewa. Wzory przysyłane przez nich na wystawę ocenione zostały przez znawców i firmy pomienione dostały, ze strony zarządu głównego zakładów wojskowo-naukowych, uznania dla niektórych z wyrabianych przez nie pomocy naukowych, jako przydatnych do użytku w tych zakładach. Europa nie wie dotąd, co zrobionem zostało u nas dla zapewnienia wykładow szkolnym pomocy naukowych. Zawzięcie stosunków z naszymi producentami, jako rezultat brania udziału w wystawie nieustającej przy muzeum, da kupcom zagranicznym możność poznania naszych wyrobów, co spowoduje odbyć na takowe za granicę i przyczyni się zarazem do zwiększenia korzyści osiąganych z wyrobu w Rosji pomocy szkolnych (zwłaszcza z drzewa), korzyści zaś te spowodują zwiększenie się liczby producentów i wywołają większą pomiędzy nimi konkurencję.

Losowanie dla wejścia do służby w wojsku, na zasadzie nowej ustawy o obowiązku służby wojskowej, w drugim oddziale konskrypcyjnym m. Petersburga, odbyło się 1 (13) listopada, w gmachu rady miejskiej, w obec Jego Cesarskiej Wysokości Głównodowodzącego, naczelnika sztabu głównego, hrabiego Heidena, naczelnika sztabu wojsk gwardji i okręgu wojskowego st.-petersburskiego, hrabiego Suwałowa, oraz innych

jenerałów, przyczem gubernator petersburski miał nową następującą osnowę:

„Panowie!

„Od dnia dzisiejszego, wasze prace przygotowawcze mogą być uważane jako ukończone.

„Pomimo nowości manipulacji, pomimo licznej ludności, spełniście wasze zadanie z zupełnym powodzeniem. Listy konskrypcyjne zostały sprawdzone, prawa do wyłączeń określone, skarg na czynności urzędu nie było wcale.

„Po sprawdzeniu akt urzędu stołecznego konskrypcyjnego, miałem sobie za obowiązek zaświadczyc o powodzeniu jego czynności przed zarządzającym Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, w skutku czego, jak wam już wiadomo, sekretarz stanu książę Łobanow-Rostowski, za porozumieniem z Ministrem Wojny, oznajmił urzędowi wdzięczność za prawidłowe ze wszelkich miar i pomysłów wykonanie włożonych nań obowiązków.

„Jakkolwiek prace wasze były przygotowawcze tylko, wszakoż nie można nie przyznać im doniosłości pierwszorzędnej, wywrą one bowiem wpływ, nie tylko na powodzenie poboru, lecz i na dalszy los znajdujących się tu młodych ludzi, pomiędzy którymi mogą być osoby bliskie wam.

„Rozpoczynacie obecnie ostatnią część waszych prac: rozdanie losów i rewizję powoływanych do służby. Pomysłny ze wszelkich miar rezultat waszych poprzednich czynności jest rękojmią, że i tę drugą połowę powierzonego wam zadania wykonacie również starannie i pomyślnie, jak pierwszą.

„Zwracam się teraz do was, młodzi ludzie. Przedewszystkiem przywódcę wam na pamięć art. 1 ustawy o obowiązku służby wojskowej: „Obrona Tronu i Ojczyzny jest świętym obowiązkiem każdego poddanego rosyjskiego. Ludność męzka, bez różnicy stanu, ulega powinności wojskowej.”

„Przejmijcie się całą szczytnością obowiązku bronięcia Tronu i Ojczyzny i spełnicie świętą waszą powinność! Przystępujcie śmiało do ciągnięcia losów — wszystko zrobionem zostało dla zapewnienia sprawiedliwości.

„Lecz gdyby, pomimo przedsięwzięcia wszelkich środków, w skutku jakiegoś trafa, zaszła w wykazie popisowych jaka niedokładność, to przy odczytaniu go wam macie prawo, na zasadzie art. 140 ustawy o obowiązku służby wojskowej, przed ciągnięciem jeszcze losów, wystąpić przeciw niesłuszności adnotacji, i jeżeli urząd uzna przełożenia wasze za słuszne, w takim razie poczyni w wykazie stosowne sprostowania.

„Prawo przepisało tę ważną dla was prerogatywę, korzystajcież z niej rozsądnie.

„Kończę przemówienie moje starem rosyjskim przysłowiem: „Modlitwa do Boga i służba Cesarzowi nie idzie na marne”.

* Od 1 (13) listopada miało nastąpić pierwsze powołanie do wykonania obowiązku służby wojskowej według nowej ustawy. Wstępowanie powoływanych do służby czynnej rozstrzyga się losem, który raz na zawsze, każdy powoływany wyciąga z urny całego rezerwu powołania. Ciągnięcie losów powinno odbywać się publicznie.

Ponieważ punkta powołania w powiatach gubernji Penzeńskiej wyznaczone są we wszech, w których nie ma tak przestronnych lokali, gdzieby mogli zebrać się jednocześnie wszyscy podlegający powołaniu, kiedy tymczasem tak dla wykonania wymagań prawa, jak i dla uniknięcia wszelkich niezadowolnień ze strony ciągniących los, pożądanem by było, aby wszyscy byli obecni przy ciągnięciu losu, rozstrzygającego święty obowiązek każdego rosyjanina służenia dla obrony tronu i ojczyzny, przeto naczelnik gubernji udał się do biskupa penzeńskiego z prośbą o to, czy nie będzie uznane za możliwe upoważnić do odbywania ciągnięcia losów w nawach miejscowych cerkwi parafialnych, zaraz po ukończeniu mszy.

Uzyskawszy na to zezwolenie biskupa, naczelnik gubernji zawiadomił o tem prezesów powiatowych kompletów do obowiązku służby wojskowej, zalecając im przedsięwzięcie środków, aby przy ciągnięciu losów w nawach cerkwi zachowana była przyzwoitość odpowiednia świętości miejsca i wielkiemu znaczeniu odbywającej się czynności.

* Tłumacz zjazd rosyjskich gospodarzy wiejskich, który odbył się w Kijowie w 1872 roku, na ostatnim swem posiedzeniu postanowił: Następny, czwarty zjazd, urządzić w Charkowie, w grudniu 1874 roku. Urządzenia tego zjazdu podjęło się istniejące przy uniwersytecie charkowskim Towarzystwo naturalistów. Uzyskawszy upoważnienie do zwolnienia zjazdu, Towarzystwo zawiązało zawczasu stosunki z Towarzystwami gospodarstwa wiejskiego i innemi instytucjami i osobami, dla których blizkiemi są interesa przemysłu rolnego w Rosji, przyczem rozesłało im program kwestji postawionych przez trzeci zjazd, z prośbą o zakomunikowanie, najpóźniej 1 sierpnia r. b., tych nowych kwestji, które pożądanem byłoby rozstrząsać na przyszłym zjeździe. Zarazem Towarzystwo zamianowało komisję do urządzania zjazdu projektowanego, do składu której powołani zostali reprezentanci szlachty gubernji charkowskiej, gminy miejskiej charkowskiej i administracji miejscowej, tudzież niektórzy znani pracownicy praktyczni w rozmaitych gałęziach przemysłu rolniczego i specjaliści na polu tych nauk, które pozostają w bliskim stosunku z tym przemysłem.

Zjazd otwarty zostanie 9 (21) grudnia i trwać będzie do 20 grudnia (1 stycznia *).

*) Zarządy wyszczególnionych poniżej dróg żelaznych zmniejszyły dla członków 4-go zjazdu rosyjskich gospodarzy wiejskich o

TELEGRAMY DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Berlin, 17 listopada. Według wiadomości ze źródła wiarogodnego, rozprawy ustne w procesie wytoczonym hrabiemu Arnimowi w sądzie miejskim, odroczone zostały do 9 grudnia i dni następujących.

Thielemann, sekretarz ambasady niemieckiej w Berlinie, przeniesiony został w takimże charakterze do Petersburga.

Rzym, 17 listopada. Znany jest już rezultat stanowczy 500 wyborów. Pozostaje jeszcze do dokonania ośm wyborów. Pomiędzy wybranymi znajduje się 284 deputowanych prawicy i 216 lewicy.

Konstantynopol, 17 listopada. Trzydziestu dwóch Turków, którzy brali udział w rzezi w Podgoricy, skazanych zostało na 20 lat więzienia. Wyrok ten, uważany jako zbyt łagodny, wywarł w Czarnogórze złe wrażenie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

* Rząd pruski wypłacił niedawno miastu Strasburgowi 47,078,890 fran., jako wynagrodzenie za szkody, sprawione przez bombardowanie w 1870 roku.

* Wznowienie działań wojennych przez armję rządową hiszpańską, tak często zapowiadane i zawsze odrzucane, byłoby się może odwlekło bez końca, gdyby karliści nie byli oblegli twierdzę Irun. Znany jest rezultat tego wydarzenia na widowni wojny, który zapisał na kartach dziejów tej strasznej wojny domowej, jeszcze jeden rys krwawy i który byłby mógł przyspieszyć koniec walki, gdyby jenerałowie wojsk rządowych nie byli, dla powodów trudnych do zrozumienia, zatrzymali się w połowie drogi do zwycięstwa. Żołnierze ich, zamiast palenia, bez wszelkiej potrzeby strategicznej, wszystkich domów położonych na drodze ich pochodu, w czem naśladowali żołnierzy karlistowskich pod względem dzieła zniszczenia, byłoby zapewne wcieli stoczyć bitwę stanowczą. W razie długiego trwania wojny domowej, jeżeli republikanie będą palić domy karlistów, ci zaś ostatni niechcący domy republikanów, Hiszpanja zostanie do reszty zrujnowana.

* Depesza z Hendaye z 13-go listopada, zamieszczona w *Daily-News*, donosi, że jenerał Laserna wyruszył w kierunku San-Sabastian na czele armji, pozostawiając w Irun posiłki jedynie i ufortyfikowawszy pozycję San-Marcial, broniącą tej twierdzy. Depesza dodaje, że karliści ukazują się znowu małemi bandami. Odwrót armji rządowej wywołał w Irun wielkie niezadowolenie. Sztab główny jenerała Laserna zwala odpowiedzialność za to na rozkazy dane przez ministra wojny, który ze swego gabinetu w Madrycie chce kierować działaniami wojennymi przeciw karlistom. Wiadomo tymczasem, że linja rzeki Ebro była dostatecznie strzeżona. Po zablokowaniu Irunu, potrzeba było raczej pójść zniszczyć składy amunicji w Vera, dla tem łatwiejszego odparcia armji karlistowskiej wgląd Nawarry.

* Pretendent hiszpański, Don Carlos, udzielił licznym wyższym francuskim urzędnikom i dziennikarzom ordery. Ciekawem jest, czy rząd francuzki udzieli upoważnienie do przyjęcia i noszenia tych orderów, ponieważ ten fakt byłby równoznaczny z uznaniem karlizmu.

* Cesarz marokański posunął się ku granicy z znaczną armją i 30 działami. Celem cesarza jest ukaranie tych z jego poddanych, którzy okazali nieposłuszeństwo władzy. Cesarz zamierza odwiedzić starożytne miasto Udżach i ukarać gorynych kabyłów, zamieszkających w prowincji Beni-Snassen za to, że uczestniczyli w zbrojnym powstaniu za niezależność kraju. Armja cesarza posuwa się bardzo powoli; przybyła ona do Taza o 18 mil od Ferni. Od Taza do Udżach liczą 38 mil; armja użyje na przebycie tej przestrzeni co najmniej 10 dni. Cesarz, jak powiada, jest bardzo surowy i stanowczy, ale sprawiedliwy; dla tego liczni naczelnicy w Beni-Snassen i Udżach mocno się go obawiają i przysposabiają się do ucieczki do posiadłości francuzkich. Z Oranu, Seddu i Tlemsen wysłane zostały wojska francuzkie dla zapobieżenia takiemu wtargnięciu na ziemię francuską. Jenerał Chanzy, gubernator Algierji, zamierza udać się na granicę, dla powitania cesarza. Jeżeli jenerał dla jakiegokolwiek bądź powodu sam nie pojedzie, wysle deputację z oficerów wyższego stopnia.

Telegramy z gazet zagranicznych.

* Paryż, 15 listopada. Dziennik *France* ogłasza oświadczenie swego nowego dyrektora, p. Emila Girardina, podług którego dziennik ten nie będzie popierał odtąd żadnego z istniejących stronnictw politycznych, lecz trzymać się będzie samostanowionego programu. Z treści

płatę za przejazd do Charkowa i z powrotem, w następującym stosunku:

O 50% — na linjach kursko-kijowskiej, konstantynowskiej, landwarowo-romeńskiej i tamborowsko-kozłowskiej.

O 33% — na kijowsko-brzeskiej.

O 39% — na kursko-charkowsko-azowskiej, charkowsko-nikolajewskiej, lozowo-sewastopolskiej, moskiewsko-niżnonowogrodzkiej, kozłowo-woroneżsko-rostowskiej, giazko-carlyńskiej, orłowsko-griazkiej, orłowsko-witebskiej, dynabursko-witebskiej i rygsko-dynaburskiej.

Komisja uprasza osoby żyjące sobie przybyć na zjazd, ażeby nadesłały jej deklaracje w tym względzie nie później jak 25 listopada (7 grudnia), z dokładnym wskazaniem swych adresów, dla dania jej możności posłania im zawczasu biletów na przejazd na wykazanych powyżej linjach dróg żelaznych do Charkowa i z powrotem, podług taryfy obniżonej.

programu należy uwzględnić, iż pomieniony dziennik popierać będzie osobisty septennat aż do 1880 r., jak również utrzymanie obecnego Zgromadzenia Narodowego, lecz wyłącznie z pełnomocnictwem prawodawczym do tego samego terminu, oraz będzie wymagał zniesienia stanu obłączenia i zwolnienia zgromadzenia ustawodawczego, które obranem być ma w marcu 1880 r. za pomocą powszechnego, bezpośredniego głosowania ludowego.

* Bern, 14 listopada. Rada narodowa i rada stanów odrzuciły się dziś do 7 grudnia r. b., skoro pomiędzy obu czynnikami prawodawstwa nastąpiło zupełne porozumienie względem prawa o reorganizacji wojskowej.

* W Berlinie wyszedł niedawno budżet wojska cesarstwa niemieckiego na rok 1875. Wydatki stałe wynoszą 272,495,822 marek. Budżet poprzedzający co do teipozycji wykazywał 232,354,170 marek; a zatem na rok 1875 wydatki powiększyły się o 40,141,652 marek. Z wydatków tych na udział Prus przypada 240,635,673 marki na udział Saksonji 17,996,259 marek i na udział Wirtembergu 13,863,890 marek. Wydatki jednorazowe dochodzą do 6,883,925 marek. Ogólna suma wydatków jest 340,469,449 marek, przeznaczone sumę wydatków roku zeszłego o 51,556,424 marki. Wydatki nadzwyczajne przeznaczone są głównie na budowę koszar i nabywanie miejsc dla ćwiczeń wojennych.

* W Peszcie przemieszkują obecnie nowy Mezzofanti, niejaki Antoni Pesz; wydaje on „słownik porównawczy” języków: niemieckiego, francuskiego, włoskiego, hiszpańskiego, łacińskiego, angielskiego, hollenderskiego, szwedzkiego, czeskiego, słowackiego, słoweńskiego, polskiego, serbskiego, kroackiego i madziarskiego.

* Bibliofil angielski doznał temi dniami wielkiego wzruszenia. Najdawniejszy z dotąd znanych rękopisów, wyszły z pod pióra Św. Kolumbana w r. 475, ozdobiony wspaniałymi rysunkami otaczającymi pismo, będące samo w sobie jednym z najdoskonalszych dowodów zdolności Irlandczyków do kaligrafji, zniknął niewiadomo w jaki sposób z biblioteki kolegium Św. Trójcy. Ceniono ten zabytek najmniej na 300,000 franków. Wszelkie usiłowania czynione dla odzyskania zguby, są dotychczas najzupełniej bezowocne.

* Francuzki *Journal Officiel* z dnia 18-go października, zamieszcza wiadomość następującą: Przywrócenie kolumny vendomskiej jest już prawie ukończone. Robota ta, skutkiem napotkania trudności, zajęła więcej czasu aniżeli przewidywano początkowo. Przy upadku pomnika zostały rozbite lub uszkodzone niektóre płyty bronzowe i okazała się konieczność odlania ich na nowo, lub seiskania w oddzielnych przyrządach, dla przywrócenia ich do dawnej formy. Operacje te wymagały wiele czasu i cierpliwości, dla tego iż wypadało każdą płytę przykładać kilkakrotnie do tego miejsca na które była przeznaczona, aby ją przymocować do kamiennego walea. Nie raz okazywały się szczeliny, które nie zaraz dostrzeżono, a to zwiększało robotę. Byłoby zbyt długo wyliczać wszystkie szczegóły przywrócenia kolumny; dość będzie więc nadmienić tylko, że takowe powiodło się zupełnie i kolumna jest taka sama, jak była przed zrzuconiem. Wkrótce ulegnie ona ogólnemu oczyszczeniu, i podług wszelkiego prawdopodobieństwa, wszystkie roboty zostaną ukończone w listopadzie. Około tego czasu będzie można uprzątnąć rusztowania. Statua Napoleona I, która będzie postawiona na kolumnie, jeszcze nie gotowa. Departament sztuk pięknych sądził, że dawna statua może być wyreperowana, lecz baczne obejrzenie wykazało, iż uszkodzenia, jakich doznała, są tego rodzaju, że trzeba ją będzie odląć na nowo. Na szczęście, istnieje jeszcze u rzeźbiarza Dumont'a model połowicznej wielkości, a to pozwoli wykonać wielki model, który oddany zostanie giserowi. Jak skoro statua będzie gotowa, postawią ją na miejscu, przy pomocy nader prostych sposobów, użytych już do tego w 1863 roku, przyczem terazniejsze rusztowania nie będą potrzebne. — Takim sposobem, na kolumnie vendomskiej postawiona zostanie statua Napoleona w stroju cesarskim. Dotychczas sądzono, że rząd zaproponuje zgromadzeniu narodowemu zmniejszenie zatwierdzonego przez w tym przedmiocie prawa.

* Wyprawę podbiegunową w celu wyszukania szczątków nieszczęśliwego okrętu „Prince Albert”, który lady Franklin w r. 1851 wysłała była z poleceniem odszukania śladów wyprawy swego męża, ukończył szczęśliwie okręt rybacki „Polinia”, który niedawno zawinął do przystani Dundee. Pomiędzy znalezionemi szczątkami znajduje się puszka z zapiskami kapitana Kennedy, dowódcy okrętu „Prince Albert”, z których to zapisków okazuje się, że wspomniany okręt przepędzić musiał zimę w zatoce Battiego, i dopiero dnia 6 sierpnia 1852 r., uwolniony od lodowców nawalów, ruszył dalej. W bieżącym roku w ogólności rybacy zajmujący się połowem wielorybów, zapędzali się bardzo wysoko na północ; po raz pierwszy przebyli cieśninę Bellota, i docierali do przylądka „Fox”, ostatecznej kończyny północnej, jaką w r. 1858 osiągnęła wyprawa naukowa Leopolda Clintoeka.

* Podług doniesień z Rzymu, z dnia 9-go listopada, Garibaldi napisał do syndyka miasta Saverny list, w którym oświadczył gotowość przyjęcia wyznaczonej mu pensji dożywotniej 1,000 lirów, i podziękował za takową.

* **Giełda śpiewacza.** W kawiarni Poffi w Medjolanie, co lato przed sezonem teatralnym zgromadza się tak zwana „giełda śpiewacza”. Zbierają się tam wszyscy impresarji w celu zawierania umów ze znakomitymi śpiewakami lub śpiewaczkami, a czasem w celu niesienia wsparcia na dalsze kształcenie się obiecującym uczniom konserwatorium, aby ich potem za tę pomoc jak niewolników wyszukać. Obecnie np. kształcą się na takiego niewolnika synbiednego szewca nazwiskiem Massini, mający posiadać głos ogromny i niesłychane zdolności muzykalne. W końcu lipca przesuwa się przez kawiarnię Poffi 2,600 śpiewaków i tyleż mniej więcej śpiewaczek. Podczas tej „giełdy”, rozmaite głosy dzielą się zwykle na osobne grupy; tak np. widziano tego roku przy jednym stole siedzących 24 samych barytonistów, przy drugim odzywały się same wysokie tony, przy innym 16-u tenorów i t. p.

* Dnia 6-go listopada zmarł w Paryżu znany specjalny korespondent gazety *Times* Hartman. Gabinet tego znakomitego z powodu swej działalności i swych związków w wyższych sferach dziennikarza, połączone był z redakcją *Times'a*, w Londynie, drutem telegraficznym. Ostatnimi czasy wszystkie swe korespondencje przysyłał do Londynu telegrafem.

* *Journal des Debats* podaje nader interesujące szczegóły o zbiorze winogron w Bordeaux i okolicach, który przyniósł nader pomyślne rezultaty w roku bieżącym.

„Zbiór i wyciskanie winogron trwały sześć tygodni. Czas ten był wystarczającym, aby osiągnąć w bezceki 800,000 hektolitrow win. Zbiór tegoroczny przewyższa zbiór średni o 60%. Ogromna ilość uzyskanego wina byłaby wystarczającą do napełnienia kanału, przekopanego przez Medoc.

„Potrzeby handlu, oparte na przypuszczalnej dobroci wina, wywołały wzmogłą spekulację, tak, iż zakupy doszły obecnie do 50 milionów franków. Negocjanci zagraniczni poszli za tym ruchem, a ich zapotrzebowania podtrzymują wysokie ceny, z których cały kraj skorzysta.

„Cóż powiedzieć o wysokich gatunkach? Chateau-Lafitte, Chateau-Morgot, Chateau-Latour — są to arystokraci wśród arystokratów hodowców wina. Dawna reputacja działa silniej aniżeli kometa, słońce i spekulacja. Za beczkę Chateau-Lafitte zapłacono 5,500 franków! Ta winnica dała w roku bieżącym 255 beczek wina.

* Z Paryża piszą pod datą 2-go listopada do gazety *Times*: „Spólnik Orsiniego Trabucco, skazany na śmierć, lecz ulaskawiony i ostatecznie uwolniony 4-go września 1870 roku, znowu został aresztowany na żądanie ambasadora włoskiego, którego znieważał za odmówienie mu pożyczki pieniężnej.” Wiadomość ta nie jest zupełnie dokładną. Trabucco nie był spółnikiem Orsiniego; jest to jeden z trzech zagadkowych spiskowców późniejszego zamachu, który się także nie powiodł. Dwaj drudzy spiskowcy byli Grecco i Pietri.

* **Słońce w czasie wojennym.** Porucznik Ochterlone, któremu porucznik był nadzór nad słońcami, wchodzącymi w skład sił wojennych armji angielskiej, znajdując się w Abisynji, przedstawił londyńskiemu stowarzyszeniu weterynaryjnemu i lekarskiemu interesujące obserwacje swoje nad użyciem słońców w czasie wojennym. Podług szczegółów, zebranych przez tego oficera, kampanja abisynska wykazała niezwykłe zdolności oblaśnianego słońca, jako zwierza roboczego. Rzeźwiwiście, nadzwyczajna trudność tej kampanji przekonują, że słoń może znosić długie znużenie i znaczne zmiany klimatyczne, byłoby tylko przewodny troszczyli się ciągle o niego.

Zimno jest nieprzyjacielem najtrudniejszym do zwyciężenia dla słońca, którego skóra jest nadzwyczaj wrażliwa. Jeśli słoń zachoruje na katar co często następuje skutkiem niedbalstwa kornaków, wówczas bardzo trudno go wyleczyć. P. Ochterlone radzi w tym razie używać lekarstwo następujące, dając takowe raz lub więcej razy na dzień, stosownie do miejscowości. Na piętę lub półtorą wódki, rumu lub araku nasypuje się małą ilość tluczonego imbiru, pieprzu gwoździkowego, czosnku, pieprzu kajenny i t. p.; do tej mieszaniny dodają mączki kukurzy i maki, i robi się rodzaj przelichy.

Nogi u słońca są jedną z najdelikatniejszych części jego ciała, dla tego często bywają pokaleczone i pokryte ranami.

Przy pomocy swych potężnych szczęk i trąby, słoń może podejmować ogromne ciężary. Może on także, przy pomocy swego łba, ciągnąć wielkie ładunki; lecz ten rodzaj roboty prędko go męczy. Jeśli ciężar naładowany jest na jego grzbiecie, to może nieść takowy przez dni kilka bez znużenia, a jeśli niezbyt gorące, to może przejść dziennie od 15—20 mil.

Doświadczenie wykazało, że słoń zdrowy i dorosły może nieść na sobie od 1,500—1,600 funtów. Niektóre słońce w Abisynji, których grzbiecie służą za lawetę działową, podejmowały ciężar przechodzący 1,800 funtów, a jeden z nich, niosący na sobie zapasy bojowe, obciążony był ciężarem 2,000 funtów; słoń ten bywał niekiedy nie rozjeczonym po 20 godzin z rzędu.

* W dodatku do wiadomości gazety *Times* o aresztowaniu, wieczorem 21 października, znanego z swych okrucieństw podczas powstania indyjskiego Nena Sahiba w Gwaliorze (w Indostanie), podajemy niektóre szczegóły tej sprawy. Obecnie tożsamość Nena Sahiba poświadczona jest przez maharadżę Scindia, i trzymany on jest w pałacu tego ostatniego pod silną strażą. Angielski agent polityczny, znajdujący się przy maha-

radzi, ścigał zeznania z Nena Sahiba, który przyznał się, że rzeczywiście jest tą osobą, za którą go biorą. Nena-Sahib był przysposobionym synem pewnego władcy indyjskiego i dla tego Anglii nie przyznali mu prawa następstwa; okoliczność ta pewnie nie martwiła go, gdyż miał on oprócz tego ogromne, osobiste do niego należące bogactwa i majątki, a ponieważ przytem okazywał wielką skłonność do europejskich obyczajów i sposobu życia, i zostawał ciągle z Anglikami w najlepszych stosunkach, przeto nikt nie powątpiewał o jego przychylności nawet wtedy, kiedy wybuchnęło powstanie. Skutkiem tego proszono go o wsparcie, przez niewielki oddział, złożony z jego ludzi, dla zabezpieczenia kasy w Cawnpore, na co chętnie się zgodził. Lecz jak tylko powstała wojska krajowe w Cawnpore, objął nad nimi dowództwo i obległ generała Whelera, który zajął z garstką Anglików niewielką warownię, gdzie się ukryły kobiety i dzieci Angielskie. Obleżeni, niezważając na silny ogień, rozpoczęli przeciw warowni, na znudzenie, rany i choroby, trzymali się od 7-go do 24-go czerwca 1857 roku, kiedy Nena-Sahib uczynił przez parlamentarza propozycję, aby oddano warownię i kasę, a w zamian za to [przetrzącał wszystkim swobodnie przejście do Allahabad. Propozycja ta została przyjęta; 27-go czerwca, obleżeni, w liczbie 900 osób, a między temi przeszło dwie trzecie kobiety i dzieci, wyszli z twierdzy i zaczęli iść na łódzie, na których zamierzali popłynąć w dół rzeki, ale w tej chwili z obu brzegów rzeki rozpoczęło do nich straszliwy ogień, od którego przeszło połowa zginęła, a reszta została zabrana i zamknięta w gmachu byłego zebrania. Otrzymałszy 15-go Lipca wiadomość o zbliżeniu się generała Havelocka, Nena-Sahib rozkazał wymordować wszystkich pozostałych przy życiu, co też zostało spełnione przez pięciu katów. Zdarzenie to znane jest pod nazwą „rzezi w Cawnpore”. Trupy powrzucono do studzien. Generał Havelock, przybywszy w dziesięć dni potem, naturalnie nie mógł już ocalić nikogo z swych współziomków, lecz udało mu się ująć niektórych z uczestników rzezi i ukarać ich, ale Nena-Sahib znikł od tych czas bez śladu i rozeszła się nawet wieść o jego śmierci. Gazeta Times domaga się, aby zbrodniarz uległ jak najsurowszej karze, dla tego iż zbrodnie jego są takiego rodzaju, jakim podobne prawie nie istnieją w pamięci ludów cywilizowanych, i że obrażone uczucie narodu ma prawo wymagać od sprawiedliwości jak najsurowszego odwetu. Gdyby przestępcy udało się uciec bezkarnie, byłoby to nieszczęściem, a teraz trzeba dowiedzieć, że potęga angielska jest tak wielka, że zawsze prędzej lub później znajdzie możliwość ukarania swych wrogów.

„Daily News” powiada z tego powodu. „Gdyby kara śmierci u nas zniesiona być miała, to i wtedy należałoby odroczyć jej zniesienie, aby ukarać zdrajcę, którego zbrodnie wywołują harabę mieszkańców Indji i piętno na nazwisku kraju. Śmierć zbrodniarza, tak długo oszczędzonego, będzie jedynie należytym końcem powstania z 1857 roku.”

Korespondent londyński *Independence* pisze z powodu Nena Sahiba, że kary właściwie nie jest godzien przynajmniej buntowników. Anglija, być może, przebaczyłaby powstania, jakie organizował lub próbował organizować, ale Anglija nie może zapomnieć zinnego okrucieństwa, z jakim wróg mordował jeńców, którzy mu się zdali na słowo, torturował i zamęczył mnóstwo kobiet i dzieci. Fakta te opowiadane były później przez samych żołnierzy Nena Sahiba. Szczegóły tej strasznej niewoli sprowadzają dreszcze, i rodzą nieprzepartą wstręt dla potwora, który przelał tyle krwi w sposób tak zbrodniczy.

* **Tyfon w Hong-Kong.** *Daily-News* podaje następujące opisanie tyfonu, jaki miał miejsce w Hong-Kong. Widocznie straszny fenomen rozłożył się na całej wyspie, we wtorek, 22-go października (n. s.) o północy, i trwał do środy rano. Mnóstwo domów zostało zburzonych; dwa parostatki i osm innych rozmaitych statków zostało rozproszonych. Co się dotyczy strat materialnych, to takowe jeszcze nie są obliczone. — Bez wątpienia zginęło także mnóstwo ludzi. — Powierzchnia wyspy, biorąc w to i półwysp Kow-Leon znajdującym się n. lądzie stałym, równa się ogółem 29 milom kwadratowym. Ludność jej składała się w 1871 roku z 6,987 rodzin, obejmujących w sobie 120,124 osób. Strata tysiąca osób zabitych, a przytem na tak ograniczonym terytorium, dostateczną jest dla charakterystyki siły uraganu. Ogromna cyfra zabitych może być wytłumaczona zwiększającą się chłinością mieszkani na łódkach, gdyż większa część tych łódek zniknęła. Pływająca ludność Hong-Kongu stanowi piątą część całej ludności wyspy. Składa się ona z 23,709 osób, przemieszczających na 3,605 łodziach, t. j. średnio po 6 osób na statku. Trudno przypuścić, aby ci biedacy mogli przedsięwziąć jakie bądź środki ostrożności przeciw tak straszemu uraganowi. Uragan widocznie zaskoczył ich o północy, podczas snu. Co się dotyczy parostatków, to te mogły się przysposobić w pewnej mierze na spotkanie tyfonu. Uragany te poprzedza zawsze szybkie i nagłe opadanie barometru. Pod zwrotnikami, a nawet i w naszych miejscowościach, podobne zniżenie się barometru zawsze zapowiada nadejście uraganu. Nie mamy jeszcze wiadomości, czy zwrócono należytą uwagę na wskazówki barometru; lecz jasne jest, że we wtorek, przy zachodzie słońca, można już było przewidzieć nastanie nader silnej burzy.

Dotychczas wiadoma jest przestroja, jaką przeszedł tyfon. Telegram powiada, że zrzucił straszne spustoszenia w Makao, odległym od Hong-Kong o 40 mil. Wszystko to dowodzi, że ludność poniosła ogromne straty.

* **Zbiegły tygrys.** W Bernie (w Morawji) zaszedł

23-go września, wypadek następujący: Tygrys zbiegł z menażerii, znajdującej się na placu Radwitz, najbardziej zaludnionym w całym mieście, rzucił się na przestraszony tłum. Pierwszą ofiarą jego był młody człowiek, którego schwycił za tył czaszki i który u-

marł natychmiast. Zamieszanie było trudne do pojęcia, lecz na szczęście, pogromcy udało się zapędzić straszne zwierzę do klatki.

Redaktor, M. Berg.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

BEKANNTMACHUNG.

Die in dem Bezirke des Kaiserlichen General-Consulats zu Warschau in den Gouvernements: Warschau, Petrókóf, Plock, Łomża, Kalisch, Radom, Kielce, Lublin, Siedlce, und Suwałki ansässigen Deutschen Reichsangehörigen, setze ich hiemit davon in Kenntniss, dass nach einer neuen Verordnung der Reichsregierung, sämtliche Deutsche Reichsangehörige, welche ihren bleibenden Aufenthalt in Russland nehmen, von jetzt ab ihre Eintragung in die Matrikel desjenigen Consuls, in dessen Bezirk sie ihren Wohnsitz aufzuschlagen gedenken, innerhalb sechs Monaten nach ihrer Niederlassung in Russland zu bewirken haben, widrigenfalls ihnen Matrikelbescheinigungen nicht ausgestellt werden.

Um den Reichsangehörigen die Immatrikulation soviel als thunlich zu erleichtern, wird dagegen die bisher übliche alljährliche Eintragung in die Matrikel in Wegfall kommen und die einmalige Eintragung für die Dauer von 10 Jahren gültig sein; diese Eintragung sichert den Immatrikulierten die Erhaltung des heimathlichen Staatsbürgerrechts während der angegebenen Zeit und ist die auf Grund der Eintragung ertheilte Matrikelbescheinigung geeignet abgelassene Nationalpässe zu ersetzen und Ihre Inhaber jederzeit vor den Kaiserlich Russischen Behörden zu legitimiren.

Ich ersuche demnach die in meinem Amtsbezirke angesessenen Reichsangehörigen, welche bisher ihre Eintragung in die Matrikel des Kaiserlichen Consuls verabsäumt haben, dieselbe bis zum 1 April 1875 zu bewirken.

Diejenigen, welche bereits in die Matrikel eingetragen sind, haben beim Beginn des Jahres 1875 ihre Eintragung zu erneuern resp. die bereits erlangten Matrikelbescheinigungen gegen neue mit 10-jähriger Gültigkeits-Dauer umzutauschen.

Jeder deutsche Reichsangehörige, welcher sich in Zukunft nach Russland begibt, um dort seinen bleibenden Aufenthalt zu nehmen, hat sich 6 Monate nach seiner Ankunft im Russischen Reiche zur Eintragung in die Matrikel desjenigen Consuls zu melden, in dessen Amtsbezirke er seinen dauernden Wohnsitz aufzuschlagen beabsichtigt.

Ueber die erfolgte Eintragung wird ihm eine Matrikelbescheinigung ausgestellt, die auf 10 Jahre gültig ist.

Die Eintragung ist zu erneuern, so oft in dem Familienstande des Eingetragenen durch Verheirathung, Geburt oder Tod von Kindern, Tod von Ehegatten, eine Veränderung eintritt, sonst erst 10 Jahre nach dem Datum der ersten Eintragung.

Den Vorschriften des Kaiserlich-Russischen Passgesetzes bleiben die deutschen Reichsangehörigen nach wie vor unterworfen; sie haben sich deshalb vor ihrer Reise nach Russland mit einem gültigen Nationalpasse oder Wanderbuche zu versehen, diese Documente vor ihrem Eintritt in das Russische Reich bei einer Kaiserlich-Russischen Gesandtschaft oder einem Kaiserlich-Russischen Consulate visiren zu lassen und 6 Monate nach ihrer Ankunft in Russland ein Russisches Aufenthaltsbillet, welches alljährlich erneuert werden muss, zu lösen.

Indem ich die Deutschen Reichsangehörigen ersuche den vorstehenden Bestimmungen in ihrem eigenen Interesse pünktlich nachzukommen, weise ich dieselben ausdrücklich darauf hin, dass die Bescheinigungen, welche fortan nur im Falle rechtzeitig bewirkter Eintragung in die Matrikel ertheilt werden, von den Kaiserlich Russischen Behörden als Legitimationsdocumente jederzeit anerkannt werden, wogegen allen denjenigen, welche ihre Eintragung in die Matrikel verabsäumen, vorkommenden Falls überlassen bleiben muss, für ihre Legitimation den Kaiserlich Russischen Behörden gegenüber selbst Sorge zu tragen. Solche Säumnisse werden daher auch alle Weiterungen und Unzuträglichkeiten, die ihnen bei den Localbehörden wegen mangelnder oder nicht ausreichend angesehener Legitimationspapiere entstehen können, lediglich der Vernachlässigung der Immatrikulation zu zuschreiben haben.

Meldungen zur Aufnahme in die Matrikel werden fortan von mir schriftlich oder mündlich während der Dienststunden entgegen genommen werden.

Wer sich in die Matrikel eintragen zu lassen beabsichtigt, hat unter Angabe des Orts und Datums seiner Geburt, auch der Religion, die zur Erbringung des Nachweises der Zugehörigkeit zu einem der Staaten des Deutschen Reichs erforderliche Papiere (National-Pass oder Heimathsschein) mit seinem bezüglichen Antrage einzureichen. Zur Immatrikulation von Frauen und Kindern, die in den Pässen oder Heimathsscheinen nicht eingetragen stehen, sind überdies die beglaubigten Trau- und Taufscheine beizubringen.

Die zu erhebenden Gebühren betragen für Eintragung und Matrikelbescheinigung 6 mark=2 rubel 20 kopeken silber.

Warschau den 5 November 1874.

Der Kaiserlich Deutsche General-Consul,

von Rechenberg.

OGŁOSZENIE.

Zawiadamiam niniejszem wszystkich w obrębie Cesarstwo-Niemieckiego Konsulatu Jeneralnego w Warszawie w guberniach: Warszawskiej, Petrokowskiej, Plockiej, Łomżyńskiej, Kaliskiej, Radomskiej, Kieleckiej, Lubelskiej, Siedleckiej i Suwałkskiej zamieszkałych podanych Państwa Niemieckiego, że według nowych rozporządzeń rządu tegoż Państwa, wszyscy Niemiec poddani, którzy stale w Rosji przebywać zamierzają, obowiązani są postarać się w ciągu sześciu miesięcy od czasu zamieszkania w Rosji, o zapisanie ich do matrykuli tego Konsulatu, w obrębie którego zamierzają obracć sobie zamieszkanie, w przeciwnym bowiem razie świadectwo immatrykulacyjne wydane im nie będzie.

Aby Niemieckim poddanym immatrykulacja o ile się da ułatwić, praktykowane dotąd zapisywanie coroczne do matrykuli znosi się, a jednorazowe wpisanie do matrykuli będzie ważnym na lat 10. Zapisanie takowe zapewni immatrykulowanym zachowanie praw ich obywatelskich Państwa Niemieckiego w przeciągu czasu oznaczonego, a udzielone na zasadzie takowego zapisania świadectwo immatrykulacyjne, zastąpić może wyekspirywany paszport nacjonalny i w każdym razie posiadacza podobnego świadectwa przed władzami Cesarstwo-Rosyjskimi legitymować może.

Wzywam przeto wszystkich poddanych Niemieckich w obrębie mego Urzędu zamieszkałych, którzy dotąd niepostarali się o wpisanie ich do matrykuli Cesarstwo-Konsulatu, aby to do dnia 1 kwietnia 1875 roku spełnili.

Ci zaś którzy są zapisani do matrykuli powinni z początkiem 1875 r. zapisanie swoje wznowić, respektując otrzymane świadectwo immatrykulacyjne na inne z terminem dziesięcioletnim zarznieć.

Każdy poddany Państwa Niemieckiego udający się w przyszłości do Rosji z zamiarem stałego tam przebywania, obowiązany jest po upływie sześciu miesięcy od czasu przybycia swego do Rosji zgłosić się względem zapisania go do matrykuli tegoż Konsulatu, w obrębie którego zamierza obracć sobie stałe zamieszkanie.

Na dowód że zapisanie takowe nastąpiło, wydanem będzie świadectwo immatrykulacyjne służące na lat dziesięć.

Zapisanie do matrykuli wznowiać należy ilekroć zajdzie zmiana w położeniu familijnem immatrykulowanego spowodowana przez małżeństwo, urodzenie lub też przez śmierć dzieci lub małżonków—w przeciwnym zaś razie dopiero po upływie lat 10-ciu od pierwotnego zapisania.

Niemiec poddani podlegać będą jak dotąd tak i nadal Cesarstwo-Rosyjskim przepisom paszportowym—dla tego też obowiązani są przed wyjazdem do Rosji zaopatrzyć się w odpowiedni paszport nacjonalny, lub też Wanderbuch i dokumenta takowe przed przybyciem w granice Państwa Rosyjskiego, dać poświadczyć przez Ambasadę Cesarstwo-Rosyjską lub też przez Konsulat Cesarstwo-Rosyjski, a po upływie sześciu miesięcy od czasu przybycia swego do Rosji obowiązani są uzyskać ruską bilet pobytu, który corocznie wznowiany być powinien.

Wzywając zatem poddanych Państwa Niemieckiego, aby we własnym interesie do wyżej przytoczonych postanowień ściśle się zastosowali, zwracam ich uwagę szczególniej na tę okoliczność, że świadectwa, które im na przyszłość tylko w razie dopełnienia w właściwym czasie zapisania do matrykuli udzielone zostaną, uważane będą w każdym czasie przez Władze Cesarstwo-Rosyjskie za dowody legitymacyjne, gdy przeciwnie wszystkim tym, którzy nie postarali się we właściwym czasie o zapisanie ich do matrykuli, pozostawionem być musi, aby sami w danych razach przed Władzami Cesarstwo-Rosyjskimi się legitymowali. Zaniedbując się w powyższym względzie sami sobie przypiszą winę, jeśli ze strony Władz miejscowych z powodu braku, albo też niedostateczności papierów legitymacyjnych, doznawać będą przykrości i trudności.

Zgłaszania się względem zapisania do matrykuli, czy to ustnie czy pismianem przyjmowane będą przeze mnie odtąd w godzinach biurowych.

Mając zamiar być zapisanym do matrykuli, obowiązany jest obok podania miejsca i daty urodzenia swego, tudzież religji, złożyć na dowód, iż należy do jednego z krajów Państwa Niemieckiego potrzebne dokumenta (paszport nacjonalny, albo świadectwo pochodzenia—Heimathsschein). Dla dopełnienia immatrykulacji żon i dzieci w paszporcie, lub też w świadectwie pochodzenia nie mieszczących się, należy nadto dostarczyć odpowiednio poświadczone metryki ślubu i urodzenia.

Oplata pobierać się mająca za wpisanie do matrykuli oraz za świadectwo immatrykulacyjne wynosi sześć marek czyli 8 kóp. 20.

w Warszawie, dnia 5 Listopada 1874 roku.

Cesarstwo-Niemiecki Konsul Jeneralny,

6879.

WYKAZ Dochodu na drodze żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej za miesiąc Październik 1874 rok.

Ilość osób	Towary	D	O	C	H	O	D	Y	Razem.
Osób	Pudy	Od osób, tłomoków itp.	Od towarów	Różne	Ruble	srebrne	i kopiejki		
30,254	2,008,250	22,136 82½	49,239 65	12,280 38½	83,656 89				
28,728	1,268,979	22,528 09	42,642 99	36,110 85	101,281 93				
1,526	744,271	321 23½	6,596 66	23,850 46½	17,925 04				
323,686	15,699,601	263,549 39	435,859 93½	120,467 28½	819,876 61				
291,384	13,696,806	239,232 64	423,820 23	136,428 55½	799,541 44½				
31,702	2,002,795	24,266 75	12,039 68½	15,961 27	20,335 16½				

Warszawa dnia 6 (18) listopada.

Widowiska.

WIELKI TEATR. — *Dziś*, we środę, opera w 3-ach aktach, *Perichola*. — Początek o godzinie 7½. — *Jutro*, we czwartek, balet *Pan Twardowski*. — *Wczoraj*, było osób 759.

TEATR ROZMAITOŚCI. — *Dziś*, we środę, komedia w 1 akcie, *Doktor Robin*; — komedia w 1 akcie, *Fleciasta*; — obrazek sceniczny w 1 akcie, *Broń niewieścia*. — Początek o godzinie 7 i pół. — *Jutro*, we czwartek, komedia *Fleciasta*; *Robotnicy*; *Piosenka Wujaszka*. — *Wczoraj*, było osób 659.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu warszawskiego). — Otwarty w niedziele bezpłatnie.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH. — Otwarta *codziennie*, od godziny 11-ej rano do godziny 5-jej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. — Wejście od osoby w dniu powszednim kop. 15; — w niedziele zaś i święta kop. 5.

TIVOLI (przy ulicy Królewskiej). — *Dziś i codziennie*, *Koncert pierwszorzędnego orkiestry damskiej* z Wiednia, pod dyrykcją *Marii Schupke*. — Początek o godzinie 7 wieczorem. — Koncert w sali.

Przyjmowanie chorych.

Profesorowie Warszawskiego Uniwersytetu, w prowadzonych przez siebie klinikach, udzielają chorym przychodnim pomocy lekarskiej bezpłatnie, w następujące dni i godziny:

W chorobach chirurgicznych, codziennie od godziny 12 do 1, w szpitalu Ś-go Duchy.	Profesor <i>Gierstow</i> .
W chorobach chirurgicznych, we środy i piątki od godziny 9 do 11, w szpitalu Dzieciątka Jezus.	Profesor <i>Kosiński</i> .
W chorobach wewnętrznych, codziennie od godziny 11 do 12, w szpitalu Świętego Duchy.	Profesor <i>Lamb</i> .
W chorobach wewnętrznych, we środy i piątki od godziny 12 do 1, w szpitalu Dzieciątka Jezus.	Profesor <i>Andrejew</i> .
W chorobach wenerycznych i skórnych nie wenerycznej natury, wpiątki od godziny 11 do 12, oraz w cierpieniach gardła wenerycznej i nie wenerycznej natury, we wtorki od 11 do 12, w szpitalu Ś-go Łazarza.	Profesor <i>Trautvetter</i> .
W chorobach ocznych, w niedziele, poniedziałki, wtorki, czwartki i soboty od godziny 1 do 2, oraz w środy i piątki, od godziny 12 do 1, w szpitalu Ś-go Duchy.	Docent <i>Weyling</i> .

SZPITAL DZIECIĄTKA JEZUS.

Bezpłatna porada lekarska dla przychodzących chorych. Wejście przez drzwi główne od Wareckiego placu.

Choroby zewnętrzne w ogóle.

Dr *Orłowski* codziennie od 10 do 11 godziny rano.

Choroby organów moczowo-płciowych:

We wtorki, czwartki i soboty od 11 do 11½ godziny przed południem.

Choroby wewnętrzne.

Dr *Pogorzelski* codziennie od 9 do 10 godziny rano

Przyjmowanie chorych

„W szpitalu świętego Rocha.”

Codziennie od godziny 9-jej do 10-jej rano, głównie zaś:

Choroby zewnętrzne — Dr *Stankiewicz*.

Choroby wewnętrzne — Dr *Obrebski*.

POCIĄGI NA DROGACH ŻELAZNYCH.

Warszawsko-Petersburska.

Wychodzą (z Pragi).

Pociąg pociągowy o godzinie 10 minut 8 wieczór.

Pociąg pasażerski o godz. 8 min. 43 rano.

Przychodzą (na Pragę) o godz. 8 min. 23 wieczorem i o godz. 5 min. 5 rano.

Warszawsko-Wiedeńska.

Wychodzą z Warszawy:

Pociąg pociągowy (klasa 1 i 2) o godz. 7 min. 20 rano.

Pociąg osobowy (4-ry klasy) o godz. 11 min. 8 rano.

Pociąg osobowy - miejscowy (4-ry klasy) o godz. 6 min. 10 po południu (dochodzi tylko do Petrokowa).

Do Łodzi wyjeżdża się z Warszawy pociągami: pociągami o godzinie 7 min. 20 z rana i osobowym o godz. 11 min. 8 z rana.

Przychodzą do Warszawy:

Pociąg pociągowy o godz. 8 min. 22 wieczorem.

Osobowy o godz. 5 min. 30 po południu.

Miejscowy (z Petrokowa) o godz. 8 min. 10 z rana.

WYKAZ

Dochodu na drodze żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej za miesiąc Październik 1874 rok.

Ilość osób	Towary	D	O	C	H	O	D	Y	Razem.
Osób	Pudy	Od osób, tłomoków itp.	Od towarów	Różne	Ruble	srebrne	i kopiejki		
117,681	6,397,134	110,794 35½	227,726 47	18,747 85	357,268 67½				
104,576	4,739,280	103,611 07½	203,795 27½	31,093 56	388,499 91				
13,114	1,657,854	7,183 28	23,931 19½	12,345 71	18,768 76½				
1,183,227	63,862,146	1,158,941 27	2,361,795 83	201,852 28	3,722,589 38				
1,078,927	60,329,715	1,042,834 78½	2,214,406 47	176,292 59½	3,433,533 85				
104,300	3,532,431	116,106 48½	147,389 36	25,559 68½	289,055 53				

